CUM SE CUVINE CREŞTINILOR A VIEŢUI

Tipãritã cu
binecuvântarea

I. P. S. Pimen
Arhiepiscop al Sucevei şi
Rãdãuþilor

Editura Arhiepiscopiei Sucevei ºi

Rãdãuþilor Suceava, 2005

Descrierea CIP a Bibliotecii Naþionale a României

Cum se cuvine creºtinilor a vieþui. - Suceava : Editura Arhiepiscopiei Sucevei ºi Rădăuþilor, 2005
ISBN 973-86963-8-0

291.05

Redactor responsabil: pr. Dragoº Buta, consilier cultural
Tehnoredactare computerizatã: pr. Pamfil Strugaru, Liviu Strugaru **Corecturã**: prof. Doina Ciobanu, prof. Monica Bilauca
Tipar: Tipografia „Sfântul Ioan cel Nou” Suceava

ISBN 973-86963-8-0

Învãþãtura Domnului prin cei doisprezece apostoli cãtre neamuri

Capitolul I

1. Sunt douã cãi: una a vieþii ºi alta a morþii[1] ºi este mare deosebire între ele.

2. Calea vieþii este aceasta:

Mai întâi, sã-L iubeºti pe Dumnezeu, Creatorul tãu; al doilea, pe aproapele tãu ca pe tine însuþi[2] ºi toate câte voieºti sã nu þi se facã þie, nu le face nici tu altora[3].

3. Învãþãtura acestor cuvinte este aceasta:

„Binecuvântaþi pe cei ce vã blestemã ºi ruga- þi-vã pentru duºmanii voºtri; postiþi pentru cei ce vã prigonesc, cã ce mulþumitã aveþi dacã iubiþi pe cei ce vã iubesc? Nu ºi pãgânii fac acelaºi lucru? Voi, însã, iubiþi pe cei ce vã urãsc”[4] ºi nu veþi avea duºman.

4. *„Depãrteazã-te de poftele trupeºti ºi lu- meºti*[5]*. Dacã-þi dã cineva o palmã pe obrazul drept,*

---

[1] *Ier*. 21, 8; *Deut*. 30, 15-19.
[2] *Matei* 22, 37-39; *Marcu* 12, 30-31; *Înț*. *Sir*. 7, 30; *Deut*. 6, 5; *Lev*. 19, 18.
[3] *Matei* 7, 12; *Luca* 6, 31; *Tob*. 4, 15.
[4] *Matei* 5, 44. 46. 47; *Luca* 6, 27. 28. 32. 35.
[5] 1 *Petru* 2, 11.

întoarce-i lui ºi pe celãlalt[6] *ºi vei fi desãvârºit*[7]*. Dacã te sileºte cineva sã mergi o milã, mergi cu el douã; dacã-þi ia haina, dã-i ºi cãmaºa*"[8].

5. „*Oricãrui cere de la tine, dã-i ºi nu cere înapoi*"[9], cã Tatãl vrea sã dea tuturor din darurile Sale. Fericit este cel ce dã potrivit poruncii, cã este nevinovat. Vai de cel ce ia! Dacã ia, având nevoie, va fi nevinovat, dar cel ce ia, neavând nevoie, va da socotealã de ce a luat ºi pentru ce; dus la închisoare, va fi cercetat de cele ce a fãcut ºi „*nu va ieºi de acolo pânã ce nu va da ºi cel din urmã ban*"[10]. Dar ºi despre acestea s-a zis: „*Sã asude milostenia ta în mâinile tale pânã cunoºti cui dai!*"[11].

Capitolul II

1. A doua poruncã a învãþãturii: „Sã nu ucizi, sã nu sãvârºeºti adulter"[12]; sã nu strici bãieþi, sã nu fii desfrânat, „sã nu furi"[13], sã nu vrãjeºti, sã nu faci

---

[6] *Matei.* 5, 39; *Luca* 6, 29.
[7] *Matei* 5, 48.
[8] *Matei* 5, 41. 40; *Luca* 6, 29.
[9] *Luca* 6, 30; *Matei* 5, 42.
[10] *Matei* 5, 26.

[11] Text necunoscut. Dictonul acesta se găseºte la: Fericitul Augustin, în Psalmul 102, n. 12; în Psalmul 146, n. 17; Sfântul Grigore cel Mare, *Liber regulae pastoralis*, III, 20; în Psalmul 50.

[12] *Ieº*. 20, 13-14; *Deut*. 5, 17-18; *Matei* 19, 18.

[13] *Ieº*. 20, 15; *Deut*. 5, 19; *Matei* 19, 18.

otrãvuri, sã nu ucizi copil în pântece, nici pe cel nãscut sã nu-l ucizi, „sã nu pofteºti cele ale aproapelui”[14].

2. Sã nu juri strâmb[15], sã nu dai mãrturie mincinoasã[16], sã nu vorbeºti de rãu, sã nu þii minte rãul.

3. Sã nu fii cu douã gânduri, nici cu douã feluri de vorbã, pentru cã douã feluri de vorbã sunt cursa morþii.

4. Sã nu fie cuvântul tãu mincinos, nici în deºert, ci plin de faptã.

5. Sã nu fii lacom, nici rãpitor, nici fãþarnic, nici rãu, nici mândru.

6. Sã nu ai gând rãu împotriva semenului tãu.

7. Sã nu urãºti pe nici un om, ci pe unii sã-i mustri, pe alþii sã-i miluieºti, pentru alþii sã te rogi, iar pe alþii sã-i iubeºti mai mult decât sufletul tãu.

Capitolul III

1. Fiul meu, fugi de orice rãu ºi de tot ce este asemenea lui.

2. Sã nu fii mânios, cã mânia duce la ucidere; nici invidios, nici certãreþ, cã din toate acestea se nasc ucideri.

[14] *Ieº*. 20, 17.
[15] *Matei* 5, 33.
[16] *Matei* 19, 18; *Ieº*. 20, 16.

3. Fiul meu, să nu fii poftitor, cã pofta duce la desfrâu; să nu spui cuvinte de ruºine ºi să nu te uiþi cu ochi pofticioºi, cã din toate aceste se nasc adulterele.

4. Fiul meu, să nu ghiceºti viitorul dupã zborul pãsãrilor, pentru cã aceasta duce la închinare de idoli; să nu descânþi, să nu citeºti în stele, să nu faci vrãji, să nu vrei să auzi de ele, nici să le vezi, cã din toate acestea se naºte închinarea la idoli.

5. Fiul meu, să nu fii mincinos, pentru cã minciuna duce la hoþie; nici iubitor de argint, nici iubitor de slavã deºartã, cã din toate acestea se nasc hoþiile.

6. Fiul meu, să nu fii cârtitor, pentru cã aceasta te duce la hulã; nici obraznic, nici cu gând rãu, cã din toate acestea se nasc hulele.

7. Sã fii blând, pentru cã *„cei blânzi vor moºteni pãmântul”*[17].

8. Să fii îndelung rãbdãtor, milostiv, fãrã rãutate, paºnic ºi bun, tremurând totdeauna pentru cuvintele pe care le-ai auzit.

9. Să nu te înalþi pe tine însuþi, nici să ai sufletul tãu obraznic. Să nu se lipeascã sufletul tãu de cei mândri, ci să ai legãturi cu cei drepþi ºi cu cei

[18] *Rom.* 12,

smeriþi[18].

10. Cele ce þi se întâmplã sã le prime^{o}ti ca bune,
^{o}tiind cã nimic nu se face fãrã Dumnezeu.

---

[17] *Matei* 5, 5; *Ps*. 36, 11.

[18] *Rom*. 12,

Capitolul IV

1. Fiul meu, să-þi aduci aminte, ziua ºi noaptea, de cel ce-þi grãieºte cuvântul lui Dumnezeu ºi sã-l cinsteºti ca pe Domnul, cã unde se vorbeºte de domnie, acolo este ºi Domnul.

2. Să cercetezi în fiecare zi chipurile sfinþilor*, ca să afli odihnă în cuvintele lor.

3. Să nu faci dezbinare ºi să împaci pe cei ce se ceartă. *„Sã judeci cu dreptate”*[19], să nu te uiþi la faþa omului când ai să mustri pentru păcat.

4. Să nu te îndoieºti dacă un lucru va fi sau nu.

5. *„Să nu fii cu mâinile întinse la luat ºi cu ele strânse la dat”*[20].

6. Dacă ai dobândit ceva prin lucrul mâinilor tale, să dai ca răscumpărare pentru păcatele tale.

7. Să nu stai la îndoială când dai ºi nici să murmuri când dai, cã vei cunoaºte cine este Bunul Răsplătitor al plãþii.

8. Să nu întorci spatele celui lipsit; să faci parte din toate ale tale fratelui tău ºi să nu zici că sunt ale tale. Dacă suntem părtaºi la cele

[21] *Rom.* 15,

nemuritoare, cu atât mai mult la cele muritoare[21].

---

* Prin sfinþi înþelegem creºtinii din primele veacuri dupã Hristos.

19 *Deut*. 1, 16; *Pilde* 31, 9; *In*. 7, 24.

20 *Înþ. Sir*. 4, 33.

21 *Rom*. 15,

9. Sã nu iei mâna ta de pe fiul tãu sau de pe fiica ta, ci sã-i înveþi din tinereþe frica de Dumnezeu.

10. Sã nu porunceºti slugii tale sau slujnicii tale, când eºti amãrât ºi supãrat, cã ºi ei nãdãjduiesc în Acelaºi Dumnezeu, ca nu cumva sã nu se mai teamã
de Dumnezeu, Care este ºi Dumnezeul tãu ºi al lor[22].
Cã Dumnezeu n-a venit la noi ca sã ne cheme dupã faþã, ci la aceia pe care i-a pregãtit Duhul.

11. Iar voi, cei care sunteþi robi, sã vã supuneþi cu ruºine ºi cu teamã stãpânilor voºtri ca unor chipuri ale lui Dumnezeu.

12. Sã urãºti orice fãþãrnicie ºi tot ce nu este plãcut Domnului.

13. Sã nu pãrãseºti *„poruncile Domnului ºi sã pãstrezi ceea ce ai primit, fãrã sã adaugi ºi fãrã sã scoþi”*[23].

14. În Bisericã sã-þi mãrturiseºti pãcatele tale ºi sã nu te duci la rugãciune cu conºtiinþã rea. Aceasta este calea vieþii.

Capitolul V

1. Calea morþii este aceasta:

Mai întâi de toate sunt rele ºi pline de blestem: ucideri, adultere, pofte, desfrânări, hoþii, idololatrii, vrăji, farmece, răpiri, mărturii mincinoase,

---

[22] *Efes*. 6, 9.
[23] *Deut*. 12, 32; 4, 2.

fãþãrnicii, inimã vicleanã, vicleºug, mândrie, rãutate, obrãznicie, lãcomie, cuvinte de ruºine, invidie, neruºinare, îngâmfare, lipsã de teamã.

2. Prigonitorii celor buni, urâtorii de adevãr, iubitorii de minciunã nu cunosc rãsplata dreptãþii, nu se lipesc de bine, nici de dreapta judecatã; nu priveghează spre bine, ci spre rãu; bunãtatea ºi rãbdarea este departe de ei; *„iubesc cele deºarte”*[24], *„umblã dupã mitã”*[25], nu miluiesc pe sãrac, nu suferã pe cei necãjiþi, nu cunosc pe Creatorul lor.

„Ucigaºi de copii”[26] fiind, sunt stricãtori ai fãpturii lui Dumnezeu, întorc spatele celui lipsit, asupresc pe cel în strâmtorare; apãrãtori ai bogaþilor, judecãtori nelegiuiþi ai sãracilor, sunt plini de tot pãcatul. Izbãviþi-vã, fiilor, de toate acestea!

Capitolul VI

1. Vezi sã nu te abatã cineva de la aceastã cale a învãþãturii, cã acela te învaþã cele ce sunt în afarã de Dumnezeu.

2. Dacã poþi purta tot jugul Domnului, desãvârºit vei fi, dar dacã nu poþi, fã ce poþi.

3. Cu privire la mâncãruri, þine ce poþi, dar fereºte-te tare de cele jertfite idolilor, cã este slujire a

---

[24] *Ps.* 4, 2.
[25] *Is.* 1, 23.
[26] *Înþ. Sol.* 12, 5.

unor zei morþi.

Capitolul VII

1. Cu privire la Botez, aºa sã botezaþi:

Dupã ce aþi spus mai înainte toate cele de mai sus, botezaþi *„În numele Tatãlui ºi al Fiului ºi al Sfântului Duh”*[27] în apã proaspãtã.

2. Iar dacã n-ai apã proaspãtã, botează în altã apã, iar dacã nu poþi în apã rece*, botează în apã caldã.

3. Dacã nu ai de ajuns nici una nici alta, toarnã pe cap de trei ori apã *„În numele Tatãlui ºi al Fiului ºi al Sfântului Duh”*[28].

4. Înainte de botez, sã postească cel ce botează ºi cel botezat ºi alþii câþiva, dacã pot. Porunceºte, însã, ca cel ce are sã se boteze, sã postească o zi sau două înainte**.

---

[27] *Matei* 28, 19.

[28] *Matei* 28, 19.

*Apa scoasã din fântânã în care se botează pruncul nu dãunează sãnãtãþii.
** Postul se cerea celor care se botezau, deoarece aceºtia proveneau din lumea pãgânã ºi nu erau la vârsta prunciei.

Cuvânt al Sfântului Antioh despre chemarea lui Dumnezeu*

Fiindcã Domnul Dumnezeu ne cheamã pe noi prin Lege ºi prin prooroci, prin apostoli ºi evangheliºti, iar, mai mult, ne ºi roagã, nu se cade nouã, din lene, a nu lua seamã la chemarea Lui, la mântuirea noastrã, ca nu cumva, pentru întârziere, sã ni se încuie cãmara cea doritã ºi apoi, mult bãtând, în zadar sã fim fãrã de nici un folos. Ci, mai bine sã ne sârguim, o, fraþilor, ca sã ajungem la cetatea cea mare, la Ierusalimul cel de Sus, care este maica noastrã, a tuturor celor ce vieþuim. Este þara întru care strãluceºte Lumina cea neînseratã, Ochiul cel neadormit, Dãtãtorul bunãtãþilor celor veºnice. Deci, o, fraþilor, de ne vom apropia cu fricã ºi cu dragoste de Stãpânul nostru cel bun, apoi vom vedea toatã lumea îngerilor ºi a arhanghelilor. ªi, oricât de mulþi ar fi îndrãgitorii Ierusalimului celui de Sus, toþi vor gusta din mângâierile lui, cã din pârâul cel cu apã vie se vor adãpa. Sã nãzuim spre Acela care a zis:

„Apropiaþi-vã de Mine ºi Mã voi apropia de

voi”. Sã ascultãm pe Dãtãtorul de Lege, Cel ce zice: „De veþi asculta glasul Meu, Îmi veþi fi Mie popor ales, împãrãtescã preoþie, neam sfânt”. Cã zice: „Fiþi sfinþi, cã Eu sfânt sunt, Domnul Dumnezeul vostru,

---

* Fragment extras din *Proloage*, vol. I, Ed. Buna-Vestire, Bacău,
1995, p. 528.

ºi popor ales v-am luat pe voi Mie”. Iar la *Înþelepciune* zice: „Apropiaþi-vã de Mine cei ce Mã doriþi pe Mine, ºi din bunãtãþile Mele vã veþi sãtura, pentru cã mai dulce decât mierea sunt Eu. Cã cel ce mãnâncã, nu va mai flãmânzi, ºi cel ce Mã ascultã pe Mine, nu se va ruºina”. ªi iarãºi: „Veniþi de mâncaþi pâinea Mea ºi beþi vinul pe care l-am pregãtit vouã ºi lãsaþi nebunia voastrã. Cãutaþi înþelepciunea ºi veþi trãi”. Iar David zice: „Apropiaþi-vã de Dânsul ºi vã veþi lumina ºi feþele voastre nu se vor ruºina”. Iar Apostolul zice: „Dacã aþi înviat împreunã cu Hristos, apoi cele de sus le cãutaþi, unde este Hristos de-a dreapta Tatãlui, ºezând”. ªi mai zice încã: „Drept aceea, iatã, nu sunteþi strãini ºi pribegi, ci cetãþeni cu sfinþii ºi cu cei apropiaþi ai lui Dumnezeu”. Deci, sã ne apropiem de scaunul lui Dumnezeu ca sã luãm milã ºi sã aflãm dar la vremea cea prielnicã. Iar Iubitorul de oameni Dumnezeu ne cheamã pe noi, zicând: „Veniþi la Mine toþi cei osteniþi ºi împovãraþi
ºi Eu vã voi odihni pe voi. Luaþi jugul Meu asupra voastrã ºi vã învãþaþi de la Mine, cã sunt blând ºi smerit cu inima ºi veþi afla odihnã sufletelor voastre. Cã jugul Meu este bun ºi sarcina Mea uºoarã este”

(*Matei* 11, 28-30).

Deci, acestea le grãieºte ºi ne cheamã pe noi Însuºi Hristos, Dumnezeul nostru.

Cuvânt al Sfântului Evagrie monahul despre mântuirea sufletului*

În inima celui blând se odihneºte înþelepciunea, iar sufletul celui ostenitor este scaunul nepãtimirii. Lucrãtorii cei rãi îºi vor lua platã rea, iar lucrãtorilor celor buni li se va rãsplãti cu platã bunã. Cel ce întinde laþul altuia, în laþ va cãdea ºi el. Mai bun este un þãran blând decât un oºtean iute ºi mânios. Iuþimea pierde cunoºtinþa, iar îndelungã rãbdarea o adunã pe ea. Cum este un vânt tare în largul mãrii, aºa este mânia în inima omului. Cel ce se roagã lui Dumnezeu, fuge de ispite, iar inima cea netrebnicã tulburã cugetul. Sã nu te înveseleascã prea mult pe tine bãutura, nici sã te saturi de bucate, ca sã nu se îngraºe carnea trupului tãu, cã apoi te vor împresura pe tine gândurile cele spurcate. Sã nu zici: „Astãzi este praznic, sã bem, iar mâine este Duminica mare, sã facem praznic”. Cã praznicul creºtinesc nu este aºa, sã-þi saturi pântecele. Paºtile Domnului înseamnã ieºirea din rãutãþi, iar Cincizecimea este învierea sufletului.

Praznicul lui Dumnezeu este

nepomenirea de rãutãþi, cã pe pomenitorul de rãu îl va apuca plânsul, iar Cincizecimea Domnului este învierea dragostei. Cel ce urãºte pe fratele sãu, în cumplitã cãdere cade.

---

* Fragment extras din *Proloage*, vol. I, Ed. Buna-Vestire, Bacãu,
1995, p. 528.

Praznicul lui Dumnezeu este înþelegerea cea adevãratã, iar cine cautã înþelegere mincinoasã, va muri urât. Mai bine este a flãmânzi cu inimã curatã, decât a prãznui cu suflet necurat. Cel ce-ºi curãþã gândurile cele rele din inima sa, acela este cel ce ºi-a ucis pruncii sãi cu piatrã.

Creºtinul somnoros va cãdea în rele, iar cel priveghetor este ca o pasãre uºoarã. Sã nu te dedai pe tine la priveghere deºartã ºi seacã ºi sã nu laºi cuvintele cele duhovniceºti, pentru cã Domnul priveºte în suflet ºi te va scoate pe tine din tot rãul. Somnul cel mult înmulþeºte gândurile, iar privegherea cea bunã le împuþineazã pe ele. Somnul cel mult aduce griji ºi necazuri, iar cel ce priveghează scapã de acestea. Sã-þi aminteºti totdeauna de ieºirea ta din aceastã lume ºi sã nu uiþi de judecata cea veºnicã ºi nu va fi pãcãtuire în sufletul tãu.

Prin pocãinþã sã-þi îndreptezi sufletul tãu, iar prin milostenie ºi blândeþe sã-l întãreºti pe el, chiar de va nãvãli asupra ta duhul cel grabnic. Atunci sã nu-þi laºi chilia ta ºi sã nu pierzi vremea prielnicã. Cã, precum cineva curãþeºte argintul, aºa se va curãþi ºi inima ta, ºi precum aurul ºi argintul se curãþã prin foc, aºa ºi inima creºtinului se curãþeºte prin ispite. Duhul

tulburãrii goneºte lacrimile, iar duhul necazului sfãrâmã rugãciunile. Leapãdã de la tine mândria ºi slava deºartã departe sã o goneºti, cã acela ce acum nu voieºte slava, se va mãri în veacul ce va sã fie, întru Iisus Hristos Domnul nostru.

Cuvânt al Preacuviosului pãrintelui nostru Efrem Sirul*

Priviþi, fraþii mei iubiþi, cum se întoarce omul la cele lepãdate ºi cugetã iarãºi ºi face lucrurile pãgânilor. Tot cel ce cugetã cele trupeºti ºi se risipeºte ca ºi când nu ar aºtepta sã dea seama lui Dumnezeu în ziua judecãþii, oare nu s-a dezbrãcat el de Hristos? Cã zice Domnul cu dumnezeiasca Sa gurã cã ºi pentru un cuvânt deºert vor sã dea seama oamenii în ziua judecãþii, apoi faptele în ce fel vor fi judecate?

O, ce drac rãu! O, urâtorul de bine ºi urâtorul de oameni duh necurat! Cum împiedicã ºi cum ademeneºte el pe fiecare. Stãpânul strigã prin proroci ºi prin apostoli ºi prin Sfintele Evanghelii, iar din mulþime puþini iau aminte. Diavolul cheamã prin alãute ºi prin hore ºi prin cântece drãceºti ºi mulþimea se adunã. Iubitorul de oameni, Dumnezeu, cheamã pe toþi ºi zice: „Veniþi la Mine toþi!”, ºi nu este nimeni sã-L asculte, nici sã se sârguiascã. Hulitorul de oameni, diavolul, pe mulþi îndeamnã ºi aceºtia la el aleargã. Dacã undeva s-ar propovãdui ajunare ºi priveghere, se sperie

toþi, se tânguiesc ºi se fac asemenea morþilor, iar dacã s-ar vesti cândva prânzuri, ospeþe, alãute sau cântece

---

* Fragment extras din *Proloage*, vol. I, Ed. Buna-Vestire, Bacãu,
1995, p. 153.

drãceºti, toþi se fac veseli, binevoitori ºi treji ºi unii pe alþii se cheamã ºi se strigã ºi împreunã aleargã pe drumul cel rãu ºi se nevoiesc cu nevoinþa cea vrednicã de jale. Nu însã cu cinste, cum se cuvine creºtinilor, ci ca niºte pãgâni; nu ca niºte robi ai lui Dumnezeu, ci ca niºte apucaþi. ªi de multe ori toatã ziua se ostenesc pentru pântecele lor ºi toatã noaptea petrec fãrã de somn, spre pierzarea sufletului lor, jucând ºi batjocorindu-se ºi nimic altceva câºtigând din ostenealã ºi din priveghere, fãrã numai vaiul, precum a zis Domnul.

Luaþi aminte cu dinadinsul la cele scrise ºi nu le defãimaþi, cã vai celor ce ocãrãsc dumnezeieºtile Scripturi. Cã mulþi cuvântãtori deºerþi sunt, amãgindu-se cu mintea, iar când aud de chinurile judecãþii zic râzând, mângâindu-se: „Oare sunt eu mai bun decât toatã lumea? Unde va merge toatã lumea, acolo voi merge ºi eu. Afarã de toatã lumea, ce are sã mi se întâmple mie? Sã mã îndulcesc deocamdatã ºi eu ca toatã lumea de bunãtãþile lumii acesteia”.

Apoi, dupã ce s-a împlinit hotarul vieþii acesteia, se trimite vestitorul morþii, zicându-ne:
„S-a împlinit calea ta în viaþa aceasta, vino

de acum într-o altã lume, vino la însuºi locul tãu!”. Apoi, laºi lucrurile vieþii celei veselitoare, cu care þi se pãrea cã veºnic te vei desfãta, ºi te duci, fiind tras de demoni, la locul de osândã. ªi vãzându-ºi locul, omul se va cutremura ºi îºi va bate faþa sa cu palmele, ºi,

cãutând împrejur încoace ºi încolo, va vrea sã fugã ºi nu-i va fi lui cu putinþã sã fugã, cã va fi þinut cu nãdejde, legat de cei ce îl vor duce pe dânsul. Atunci îi vor zice lui demonii ce îl þin: „Ce te temi, vrednicule de jale? Ce te tulburi, ce te întristezi, ce te înfricoºezi, ticãlosule? Ce te cutremuri, netrebnicu- le? Tu þi-ai gãtit þie locul acesta: secerã acum ce ai semãnat. Ai auzit de înfricoºata osândã ºi, râzând, aºa ziceai: Unde va fi lumea toatã, acolo voi fi ºi eu. Acum, pentru ce te cutremuri? Nu eºti singur. Acolo unde este toatã lumea, acolo eºti ºi tu. N-ai auzit pe Stãpânul zicând: „Toatã lumea întru cel rãu zace”? Ci, defãimând ziceai: Unde va fi toatã lumea, acolo ºi eu. Vrednicule de jale ºi ticãlosule, pentru ce când ziceai acestea nu te gândeai la tine? Acum lumea toatã poate sã-þi ajute þie? Oare pentru toatã lumea vei da tu rãspuns Judecãtorului? Au nu numai pentru singur sufletul tãu? Iatã acum, precum ziceai, unde este toatã lumea, acolo eºti ºi tu”.

ªi, intrând în locul cel de osândã, nevrând ºi cumplit chinuindu-se, va începe sã ridice jalnice glasuri ºi sã roage pe cei ce vor sta înaintea judecãþii, ca sã dobândeascã mãcar puþinã rãsuflare. ªi îi

vor rãspunde lui: „Ce strigi, ticãlosule? Au doar tu eºti mai bun decât toatã lumea? Unde este toatã lumea, acolo eºti ºi tu, precum ai zis”. ªi atunci, suspinând din adâncul inimii, va zice: „ªi ce-mi foloseºte mie toatã lumea? Vai mie, cã m-am amãgit ºi m-am batjocorit. Dreaptã este judecata lui Dumnezeu.

Acum am cunoscut eu ticãlosul cã ceea ce seamãnã omul, aceea va ºi secera. ªi ce sarcinã va lega, aceea va ºi purta. Vai mie, cã am auzit ºi nu primeam. Pe câþi vedeam nevoindu-se, priveghind ºi ajunând, pe toþi îi ocãram ºi-i osândeam. Pe câþi îi vedeam plângând ºi tânguindu-se, râdeam de ei. Vai mie, cã mai de folos îmi era o sutã de ani sã plâng acolo ºi sã mã tânguiesc ºi pãmânt sã mãnânc ºi sã nu vin în locul acesta de chin. Cine-mi va da mie vreme de pocãinþã mãcar trei zile ale veacului aceluia, pe care l-am cheltuit în lenevire, eu vrednicul de jale, ticãlosul? Însã acum târgul ºi soborul s-au risipit ºi nu mai am folos din pocãinþã”.

Vedeþi, fraþilor, sã nu se afle cineva fãrã de roadã. Cel ce seamãnã în trupul sãu îndulcirea lumii acesteia, desfãtãri, ospeþe de searã într-o atmosferã necreºtinã, din trup va secera stricãciune. Iar cel ce seamãnã în duh rugãciune, ajunare ºi priveghere, din duh va secera viaþã veºnicã. Luaþi seama ºi vedeþi cã nicidecum nu se laudã cel ce se desfãteazã, nici cei ce râd, nici cei ce joacã, cã acestea pãgânii le fac. Iar legea creºtinilor este în acest fel: fericiþi cei sãraci cu duhul, fericiþi cei ce plâng, fericiþi cei milostivi, fericiþi cei izgoniþi,

fericiþi cei curaþi cu inima, fericiþi cei vorbiþi de rãu, fericiþi cei ce se înfrâneazã, fericiþi cei ce au pãzit Botezul curat, fericiþi cei ce pentru Hristos s-au lepãdat de lumea aceasta, fericite sunt trupurile feciorelnicilor, fericiþi cei ce au femei ca ºi când n-ar avea, fericiþi cei ce priveghează ºi se roagã,

fericiþi cei ce vãd mai înainte pe Cel ce va sã vie sã judece viii ºi morþii ºi-ºi pregãtesc rãspunsul, fericiþi cei ce lãcrimeazã în rugãciune ºi în cântare de psalmi. Acestea sunt ale dumnezeieºtii Scripturi a dreptcredincioºilor.

ªi, oare care Scripturã fericeºte pe cei ce cântã din fluier sau din alãutã, sau râd, sau pe cei ce se desfãteazã, sau pe cei ce se îmbatã, sau pe cei ce se înverºuneazã ºi joacã, sau pe cei ce iubesc lumea aceasta? Stãpânul nostru nu ne-a învãþat acestea, ci mai vârtos le-a osândit, zicând: „Vai vouã care râdeþi acum ºi vã desfãtaþi, cã veþi plânge ºi vã veþi tângui!”.

Deci, veniþi, ca lãsând calea cea largã care duce la pierzare, sã ne ostenim puþinã vreme, ca sã împãrãþim în vecii cei nesfârºiþi ºi sã dobândim bunãtãþile cele nestricãcioase pe care ochiul nu le-a vãzut, urechea nu le-a auzit ºi la inima omului pãcãtos nu s-au suit. Fugi de mândrie, o, omule, deºi eºti bogat, ca nu cumva sã ai pe Dumnezeu împotriva ta; iubeºte smerita cugetare, deºi eºti mare, ca sã te înalþi în ziua judecãþii, cã vai celui trufaº; cã acela, când va intra în mormânt, atunci se învaþã cine este. Vai lacomului, cã bogãþia trece, vai necredinciosului, cã în vreme ce toþi se

luminează, el singur se întunecă. Vai celui fără de lege, că se duce la Judecător aspru ºi drept. Vai trândavului, că va căuta vremea pe care rău a cheltuit-o ºi nu o va afla. Vai ocărâtorului ºi împreună cu el beþivului, că se rânduiesc cu uciga ºii ºi cu desfrânaþii se pedepsesc.

Vai celui ce se desfãteazã în aceastã puþinã vreme cã, precum un viþel spre junghiere, aºa se îngraºã.

Dar fericit este cel ce cãlãtoreºte pe calea cea strâmtã, cã purtãtor de cununã va intra în cer. Fericit cel ce multora le face bine, cã va afla ajutãtori mulþi când va fi judecat. Fericit cel ce se sârguieºte cãtre viaþa ce va sã fie, cã acestea de aici trag spre stricãciune ºi moarte. Fericit este cel ce risipeºte cele rele, adicã pe acelea ce le-a adunat rãu, cã va sta curat înaintea Judecãtorului. Fericit este cel ce spre toate se sileºte pe sine, cã silitorii rãpesc Împãrãþia lui Dumnezeu.

Deci sã ne silim acum ºi noi spre tot lucrul bun. Sã ne îndemnãm ºi sã ne zidim unii pe alþii, precum
ºi faceþi. Totdeauna vorbirea noastrã sã fie despre judecatã ºi despre darea rãspunsului nostru. Orice lucru faceþi, fie de umblaþi pe cale, fie de ºedeþi la prânzuri sau în paturile voastre, ori altceva de faceþi, totdeauna îngrijiþi-vã de judecatã ºi de venirea dreptului Judecãtor ºi vã aduceþi aminte în inimile voastre ºi ziceþi unii cãtre alþii: „Oare în ce fel este întunericul cel mai dinafarã? Oare în ce fel este focul cel nestins ºi viermele cel

neadormit? Oare în ce fel sunt scrâºnirile dinþilor?”. Acestea vorbiþi-le unii cu alþii, noaptea ºi ziua. Sã ne nevoim fraþilor, pânã avem vreme. Sã cumpãtãm desfãtarea cea de aici, ca acolo sã câºtigãm desfãtarea Raiului. Sã plângem aici puþin, ca acolo sã ne bucurãm. Sã flãmânzim aici, ca sã ne sãturãm acolo. Sã învãþãm a ne lipsi de

toate acestea vremelnice de aici, ca sã ne îndulcim acolo de bunãtãþile cele adevãrate. Pe calea cea strâmtã ºi necãjitã sã cãlãtorim aici, ca acolo pe calea cea latã ºi desfãtatã sã umblãm. ªi iarãºi zic: „Vedeþi sã nu ne împiedice pe noi viaþa aceasta ºi sã ne batjocoreascã ºi goi ºi netrebnici sã ne trimitã pe noi în veacul acela. Cã înºelãciunea lumii acesteia pe mulþi i-a împiedicat, pe mulþi i-a pierdut, pe mulþi i-a batjocorit, pe mulþi i-a orbit”.

Iar noi, fraþilor, sã luãm aminte la noi înºine ºi sã ascultãm pe Domnul, Care zice: „Veniþi dupã Mine!”. Deci, de toate sã ne despãrþim ºi Lui sã-I urmãm. Sã potolim toatã bucuria lumii acesteia, cã batjocoreºte pe cei ce o iubesc pe dânsa. Iar noi sã ne sârguim a dobândi viaþa cea veºnicã, dãnþuirea cea cu îngerii, petrecerea cea cu Hristos, Cãruia Se cuvine slava în vecii vecilor! Amin.

Învãþãturã despre osteneala cea pentru Împãrãþia cerurilor*

Sã nu vã leneviþi, fraþilor, de a voastrã mântuire, nici sã petreceþi cu dobitoacele, fãrã de înfrânare mâncând ºi bând, cã nu spre aceastã viaþã ne-a ales pe noi Hristos, ci la Împãrãþia cereascã ne-a chemat ºi poruncã ne-a dat nouã, pe care, fãcând-o, vom intra într-însa. Pentru cã prin multe încercãri se cade nouã a intra în Împãrãþia cerului ºi cei ce se nevoiesc o rãpesc pe ea. Cã nevoinþa aceea sileºte pe Dumnezeu ºi ne dãruieºte viaþa, cã El ºtie inimile noastre, dacã ne ostenim pentru Dânsul cu adevãrat, în rugãciuni ºi în privegheri, alergând la Bisericã sã slãvim pe Dumnezeu, Fãcãtorul nostru, Care la moºtenirea îngereascã ridicã pe oamenii ei ce slujesc Lui ºi se ostenesc pe ei înºiºi pentru Dumnezeu ºi trec cu vederea viaþa aceasta de puþinã vreme. Cã aceºtia cunoscuþi sunt lui Dumnezeu. Cã
ºi singuri ºtiþi pe Apostolul Pavel, care zice cã cei nedrepþi nu vor intra în Împãrãþia lui Dumnezeu, nici desfrânaþii, nici sodomiþii, nici tâlharii, nici clevetitorii,

nici cei ce iau mitã. Cã cel ce s-a încurcat întru acestea cu greu este ºi a se numi mãcar creºtin, dar sã mai aºtepte încã ºi milã de la Dumnezeu.

---

* Fragment extras din *Proloage*, vol. I, Ed. Buna-Vestire, Bacãu,
1995, p. 418.

CUPRINS

Învãþãtura Domnului prin cei doisprezece apostoli cãtre neamuri.....3
Capitolul I.....3
Capitolul II.....4
Capitolul III.....5
Capitolul IV.....7
Capitolul V.....8
Capitolul VI.....9
Capitolul VII.....10
Cuvânt al Sfântului Antioh despre chemarea lui Dumnezeu.....11
Cuvânt al Sfântului Evagrie monahul despre mântuirea sufletului.....13
Cuvânt al Preacuviosului pãrintelui nostru Efrem Sirul.....15
Învãþãturã despre osteneala cea pentru Împãrãþia cerurilor.....22

Tipografia „Sfântul Ioan cel Nou” Suceava